

Model
Nadere overeenkomst Agile D1.0
bij de
Raamovereenkomst voor resultaatverplichte ICT-/IV-opdrachten
Maatwerk Diensten Applicaties (RVICTO-MDA) 2026

De ondergetekenden:

1. De Staat der Nederlanden, gevestigd te Den Haag, te dezen vertegenwoordigd door de [bewindspersoon van Deelnemer], namens deze [functienaam] van [dienstonderdeel], de heer/mevrouw [naam ondertekenaar], hierna te noemen: "Opdrachtgever",

en

2. [volledige naam en rechtsvorm Opdrachtnemer], (statutair) gevestigd te [plaats], te dezen vertegenwoordigd door [functienaam], de heer/mevrouw [naam ondertekenaar] hierna te noemen: "Opdrachtnemer",

Overwegende:

- a. dat Opdrachtgever wenst [onderwerp/doel/titel van de opdracht];
- b. dat [vrije invulling voor eventuele nadere duiding van kenmerkende aspecten van de opdracht, het onderwerp of doorlopen proces tot deze Nadere overeenkomst, die van belang kunnen zijn bij de uitleg van een of meer bepalingen in deze Nadere overeenkomst];
- c. dat Opdrachtgever voor dit project gekozen heeft voor een Agile ontwikkelingsmethode <voor een uitvoering in de vorm van DevOps> of <met gebruik van het SAFe-raamwerk>;
- d. dat Opdrachtgever daartoe een Aanvraag heeft gedaan bij de Partijen bij de raamovereenkomst [titel], teneinde uit hen een partner voor het onderhavige opdracht te kiezen;
- e. dat [vrije invulling voor eventuele zaken die van belang kunnen zijn bij de uitleg van een of meer bepalingen in deze Nadere overeenkomst...].

Komen overeen:

Artikel 1 Begrippen

- 1.1 In deze Nadere overeenkomst wordt een aantal begrippen met een beginhoofdletter gebruikt. Aan deze begrippen komt de betekenis toe die hieraan is gegeven in de Voorwaarden, de Raamovereenkomst (zie Bijlage 1 Begrippen en rollen) dan wel in het bijbehorende aanbestedingsdocument, hierna te noemen 'Aanbestedingsdocument' dat onderdeel uitmaakt van de Raamovereenkomst dan wel de aanvullende begrippenlijst bij deze Nadere overeenkomst.

Artikel 2 Voorwerp van de Nadere overeenkomst

- 2.1 De opdracht behelst in hoofdzaak het ontwikkelen **<OPTIONEEL>: en beheren** van het systeem / de applicatie(s) / de module(s) ter ondersteuning van (het proces van):

.....
.....;

een en ander teneinde Opdrachtgever in staat te stellen daarvan het overeengekomen gebruik te maken zoals nader is omschreven in de Aanvraag met kenmerk ___[kenmerk]___ d.d. ___[datum]___ en het bijbehorende Programma van Eisen.

- 2.2 Opdrachtnemer levert hierbij de Prestatie (Resultaat) conform de daaraan gestelde vereisten zoals genoemd in Bijlage 4 (Dienstenniveaus) tegen de in Bijlage 7 Dossier Financiële Afspraken bedoelde vergoeding.
- 2.3 De navolgende documenten vormen gezamenlijk de Nadere overeenkomst. Voor zover deze documenten met elkaar in tegenspraak zijn, prevaleert het eerdergenoemde document boven een later genoemd document en een nieuw overeengekomen versie prevaleert boven oudere versies:
1. dit document;
  2. de Verwerkersovereenkomst (indien van toepassing);
  3. de Raamovereenkomst inclusief Bijlagen zoals aangepast in de Nota's van inlichtingen(en) (waarvan het meest recente document prevaleert);
  4. Aanvraag/Programma van Eisen d.d. ___[datum]___;
  5. Offerte ___[kenmerk]___ d.d. ___[datum]___;
  6. ___[de overige Bijlagen]___.

Bijlage 1	Begrippen en rollen
Bijlage 2	Dienstenbeschrijving
Bijlage 3	Dienstenniveaus
Bijlage 4	Projectdocument OPTIONEEL
Bijlage 5	Acceptatieprocedure
Bijlage 6	Dossier Financiële Afspraken
Bijlage 7	Exitregeling
Bijlage 8	AI

- 2.4 **<OPTIONEEL>:** Tussen deze Nadere overeenkomst en <titel en kenmerk Overeenkomst> bestaat samenhang als bedoeld in artikel 30.5 van de Voorwaarden.>

Artikel 3 Methode softwareontwikkeling/ Iteraties

- 3.1 De softwareontwikkeling wordt volgens de Agile ontwikkelmethode uitgevoerd
<OPTIONEEL>: in een DevOps omgeving> volgens de methode [Scrum / anders:...] nader uitgewerkt in Bijlage 3 Dienstenbeschrijving en de Offerte/ Programma van Eisen.
<OPTIONEEL>: In aanvulling hierop geldt dat Partijen bij de uitvoering van de opdracht zich conformeren aan de manier van werken in de organisatie van Opdrachtgever, in het bijzonder gericht op de softwareontwikkeling. Opdrachtgever kan dit nader beschrijven in Bijlage 3 " Dienstenbeschrijving" onder Way of Work.>Program Increment
- 3.2 De Tussenresultaten zullen worden ontwikkeld en opgeleverd binnen de Planning Interval periode van [aantal] weken. Deze hebben elk [aantal] Iteraties van [aantal] weken per Iteratie, waarbij n Scrum termen voor Iteratie gelezen kan worden: "Sprint" en in SAFe termen gelezen kan worden: "Iteration".
- <OPTIONEEL> Het Project wordt uitgevoerd door middel van <aantal> Iteraties.
- OF
- <OPTIONEEL>: Het aantal beoogde Iteraties wordt opgenomen in het Projectdocument (Bijlage 4).>
- OF
- <OPTIONEEL>: Het aantal Iteraties wordt begrensd door de duur van deze Nadere overeenkomst (zie artikel 5).>
- 3.3 Wijziging van het aantal Iteraties en/of het aantal weken per Iteratie wordt schriftelijk overeengekomen.
- 3.4 Op basis van de meest recente door de Product Owner vastgestelde Product Back Log bepalen Partijen gezamenlijk de inhoud van iedere Iteratie in een Iteratie Backlog, waarin voor iedere Iteratie de uiteindelijke concrete en haalbare inhoud wordt vastgelegd. Aan het begin van elke Iteratie wordt vastgesteld wat de beoogde Tussenresultaten zijn van de Iteratie op basis van User Stories. De Product Owner bepaalt bij uitsluiting van ieder ander dat een overeengekomen Iteratie Backlog daadwerkelijk wordt uitgevoerd en stelt de Iteratie Backlog vast. Het akkoord van de Product Owner laat onverlet de verantwoordelijkheid van het Team voor de inhoud, kwaliteit en omvang van de Iteratie Backlog, waaronder de beoogde productiviteit zowel in de Iteratie, als over Iteraties heen. Het Team levert technische ondersteuning/advisering aan de Product Owner zodat deze een weloverwogen besluit kan nemen gericht op prioritering in de (Product/Iteratie) Backlog.
- 3.5 De kwaliteit van de softwareontwikkeling, als onderdeel van de Prestatie, wordt gemeten per Iteratie en over Iteratie. Hierbij houdt Opdrachtgever rekening met:
- (a) de tijdens de Iteraties uitgevoerde testen;
  - (b) tussentijdse Goedkeuring tijdens de Iteraties; en
  - (c) bijsturing van het Project die gedurende het Project heeft plaatsgevonden.
- 3.6 Iedere Iteratie levert werkende <OPTIONEEL: en volgens de Acceptatieprocedure (zie Bijlage 5) geteste software.
- 3.7 De kwaliteit van per Iteratie opgeleverde software wordt gemeten aan de functionele eisen en wensen, relevante ontwikkelstandaarden en de eigenschappen die daarvan als professionele software verwacht mogen worden (o.a. onderhoudbaarheid en testbaarheid). De hiervoor te gebruiken en overeengekomen instrumenten c.q. 'tools' staan vermeld in [keuze: een door Opdrachtnemer en Opdrachtgever opgesteld Projectplan]

- 3.8 Aan het einde van elke Iteratie wordt een Iteratie Review en een Retrospective gehouden waarbij in elk geval wordt:
- (a) bepaald of het Tussenresultaat kan worden Goedgekeurd;
  - (b) bepaald hoe de bestede tijd zich verhoudt tot de Vergoeding of het resterende gedeelte van de Vergoeding;
  - (c) geïnventariseerd of er mogelijkheden zijn tot verbetering van de werkprocessen;
  - (d) bepaald of het Project bijsturing behoeft.
- Tevens wordt indien van toepassing voor een volgende Iteratie een Iteratie Planning gemaakt waarin wordt:
- (e) bepaald wat het doel van de Iteratie is;
  - (f) bepaald (op basis van de Backlog en het doel van de Iteratie) welke onderwerpen bij de volgende Iteratie aan de orde komen en hoe het werk wordt uitgevoerd.
- 3.9 Maatregelen ter verbetering van de softwarekwaliteit die zijn overeengekomen in een Iteratie Review of Retrospective worden in de eerstvolgende Iteratie geïmplementeerd c.q. toegepast. De effectiviteit van deze verbetering is onderwerp van de eerstvolgende Iteratie review of Retrospective.
- 3.10 Het Team is gericht op continue verbetering. Maatregelen ter verbetering van de productiviteit die zijn overeengekomen in een Retrospective worden in de eerstvolgende Iteratie geïmplementeerd c.q. toegepast. De effectiviteit van deze verbetering is onderwerp van de eerstvolgende Retrospective. Maatregelen in de zin van het vorige lid die een beroep doen op de tijds capaciteit van het Team worden in de Backlog met prioriteit opgenomen.

<optionele bepalingen SAFe>

- 3.11.1 Indien Opdrachtgever kiest voor toepassing van het Scaled Agile Framework (SAFe 6.0), worden de werkzaamheden uitgevoerd binnen een Agile Release Train (ART) met een vaste cadans van Planning Intervals (PI's) van [aantal] weken.
- 3.11.2 Een Program Increment bestaat uit PI-planning, Iteraties, een System Demo en een Inspect & Adapt-sessie. Deze events worden door Opdrachtnemer gefaciliteerd.
- 3.11.3 De Program Backlog wordt beheerd door de Product Manager. De inhoud van de Team Backlogs wordt bepaald door de Product Owners. De Release Train Engineer (RTE) faciliteert de ART-cadans en ondersteunt de teams bij het oplossen van impediments.
- 3.11.4 De kwaliteit van de Prestatie wordt per Program Increment gemeten aan de hand van PI Objectives, flow-metingen, System Demo-resultaten en overeengekomen kwaliteitscriteria.
- 3.11.5 Opdrachtnemer borgt een voldoende Architectural Runway voor de uitvoering van toekomstige functionaliteit.

Artikel 4 Contactpersonen, rapportage en locatie werkzaamheden

- 4.1 In Bijlage 2 (Dienstbeschrijving) zijn de contactpersonen opgenomen die de contacten onderhouden over de uitvoering van deze Nadere overeenkomst.
- 4.2 Opdrachtnemer rapporteert aan Opdrachtgever over de voortgang van de Prestatie en de conformiteit aan de Dienstenbeschrijving en Dienstenniveaus (Bijlagen 2 en 3). Regels betreffende rapportages zijn vastgelegd in Bijlage 2 (Dienstenbeschrijving).
- 4.3 Het Team voert haar werkzaamheden in beginsel uit [locatie ON/OG/anders].
- 4.4 **<OPTIONEEL>**: *Indien werkzaamheden (ook) op locatie van Opdrachtgever worden uitgevoerd*: Opdrachtgever verleent de leden van het Team toegang en verzorgt de benodigde faciliteiten en spant zich in het Team zo veel als mogelijk in één ruimte bij elkaar te laten werken.

<optionele bepalingen SAFe>

- 4.5.1 Naast de in deze Nadere overeenkomst genoemde rollen worden bij toepassing van SAFe de volgende rollen ingevuld: Release Train Engineer, Product Manager, System Architect/Engineering en Business Owners.

- 4.5.2 Opdrachtgever wijst Business Owners aan die tijdens PI-planning en Inspect & Adapt formele beslissingen nemen.

Artikel 5 Ingangsdatum en looptijd

- 5.1 Deze Nadere overeenkomst gaat in op [datum] voor een periode van [periode] en heeft derhalve als **einddatum** [datum].

- 5.2 **<OPTIONEEL>**: Deze Nadere overeenkomst kan onder dezelfde voorwaarden eenzijdig door Opdrachtgever [aantal] maal worden verlengd met [steeds] een periode van [aantal] jaar/maanden, mits Opdrachtgever daarvan uiterlijk <aantal weken/maanden> voor het verstrijken van de dan geldende looptijd schriftelijk kennis heeft gegeven aan Opdrachtnemer.

Artikel 6 Vergoeding

- 6.1 Nadere afspraken met betrekking tot de vergoeding van Opdrachtnemer zijn vastgelegd in Bijlage 6 Dossier Financiële Afspraken (DFA). Alle genoemde bedragen zijn all-in en omvatten ook de kosten van derden die door Opdrachtnemer zijn ingeschakeld, tenzij in de DFA uitdrukkelijk wordt afgeweken.
- 6.2 Alle prijzen vermeld zijn exclusief btw, inclusief vermelding van het bijbehorend btw-tarief.
- 6.3 Opdrachtnemer is verplicht Opdrachtgever onverwijld in kennis te stellen van omstandigheden die een kostenverhogend effect (kunnen) hebben, dan wel onvermijdelijk tot hogere kosten voor de Opdrachtgever (kunnen) leiden. Kosten waartoe Opdrachtgever niet uitdrukkelijk en schriftelijk heeft besloten komen nimmer voor verrekening in aanmerking.
- 6.4 **<OPTIONEEL>**: Als er geen maximale Vergoeding is bepaald, kunnen de uurtarieven na <datum> éénmaal per jaar per <datum> worden bijgesteld met een percentage tot maximaal het 'CBS-prijsindexcijfer CAO Lonen per uur inclusief bijzondere beloningen, categorie M-N Zakelijke dienstverlening' (2010 = 100).>

Artikel 7 Facturering en betaling

- 7.1 Opdrachtnemer dient de facturen elektronisch te zenden naar:
[Naam Opdrachtgever];
Overheidsidentificatienummer (OIN): [nummer];
T.a.v. [naam eigen financiële administratie].
Opdrachtnemer dient op de factuur het verplichtingnummer/inkoopordernummer [nummer (aan te leveren door Opdrachtgever)] en bovengenoemd OIN te vermelden.
Facturen dienen via een van onderstaande manieren te worden verzonden:
- Factuurportaal (via Leveranciersportaal) van de Rijksoverheid;
- E-factureren vanuit uw (boekhoud)softwarepakket via Peppol;
- E-factureren via een dienstverlener.
Met vragen over e-factureren kan Opdrachtnemer zich wenden tot helpdesk-efactureren.nl of [e-mailadres Opdrachtgever].
- 7.2 Indien een factuur niet aan bovenvermelde eisen voldoet of niet via de vermelde wijze wordt verzonden, kan dit ertoe leiden dat deze niet in behandeling wordt genomen of dat de betalingstermijn wordt verlengd.
- 7.3 Aanvullende factuurafspraken, afspraken met betrekking tot tarieven, betaling(schema) en betalingscondities worden, na wederzijdse instemming van partijen, vastgelegd in het DFA.

Artikel 8 Overige bepalingen

Kennisgevingen

- 8.1 In aanvulling op artikel 3 ARBIT-2022 ("Status van mededelingen") geldt het volgende:
  - 8.1.1 Kennisgevingen, meldingen en overig contact tussen Partijen vinden plaats op de wijze als in Bijlage 2 bepaald en omschreven.
  - 8.1.2 Partijen dienen zwaarwegende, ernstige, dan wel spoedeisende constatering direct na constatering eerst mondeling en vervolgens schriftelijk aan elkaar te melden.

Vervanging personen

- 8.2 In aanvulling op artikel 22 ARBIT-2022 ("Vervanging Personeel van Wederpartij") geldt het volgende:
  - 8.2.1 Opdrachtgever zal, zolang dat redelijkerwijs van hem geveerd kan worden, de door hem in het kader van deze opdracht toegewezen medewerkers niet zonder reden vervangen en hierin streven naar de grootst mogelijke continuïteit.

Garantie

- 8.3 In aanvulling op artikel 12 ARBIT-2022 ("Garanties") gelden een aantal aanvullingen.
  - 8.3.1 Artikel 12 leden 1, 2 en 3: "garandeert" wordt vervangen door "staat er voor in".
  - 8.3.2 Opdrachtnemer staat ervoor in dat het ontwerp, de bouw en wijziging van de software zo wordt ingericht, dat beheer en onderhoud door derden mogelijk is, zonder obstakels buiten normale technische en economische randvoorwaarden.
  - 8.3.3 Opdrachtnemer staat ervoor in dat de ontwikkelde software geen andere beveiligingsmaatregelen of -functies bevatten dan die welke is gedocumenteerd.
  - 8.3.4 Opdrachtnemer staat ervoor in dat de ontwikkelde software en de uitvoering van de opdracht voldoet aan wet- en regelgeving, alsmede aan de op Opdrachtgever rustende zorg voor (informatie-)beveiliging en privacy. Opdrachtnemer vrijwaart Opdrachtgever te dien aanzien. Keuzes van de Product Owner raken deze verantwoordelijkheid nimmer. Het is aan Opdrachtnemer om uit hoofde van deze zorg de Product Owner bij te staan in zijn keuzes en prioriteiten en zo nodig daarin sturend op te treden.
  - 8.3.5 **<OPTIONEEL>**: Opdrachtnemer garandeert dat de software voldoet aan de kwaliteitseisen van [vul in ISO/IEC 25010:20xxn]zoals hij deze in de Voorfase naar de onderhavige opdracht heeft gemodereerd en nader uitgewerkt of zoals deze in een aparte bijlage nader zijn uitgewerkt.>

Gebruiksrechten

- 8.4 In aanvulling op artikel 42 t/m 47 ARBIT-2022 ("Bijzondere bepalingen gebruiksrechten") geldt het volgende:
  - 8.4.1 Opdrachtnemer informeert Opdrachtgever over de in het kader van deze Nadere overeenkomst benodigde gebruiksrechten c.q. licenties en verzorgt deze desgevraagd.
  - 8.4.2 Indien Opdrachtnemer het gebruik van software adviseert, dan wel nodig acht in de uitvoering van deze overeenkomst, waarvan de intellectuele eigendom bij Opdrachtnemer, haar moederbedrijf, zusterbedrijf of dochterbedrijf ligt, zal Opdrachtnemer een onbeperkte en niet-overdraagbare licentie verlenen of van het betreffende bedrijfsonderdeel leveren, welke licentie niet gedurende de Nadere overeenkomst, noch daarna ter zake kosten voor Opdrachtgever met zich meebrengt, anders dan in de Offerte al opgenomen. Dit laatste uitgezonderd voor gevallen die daadwerkelijk niet konden worden voorzien, alsmede expliciete keuzes van Opdrachtgever, waarbij Opdrachtgever heeft gekozen uit meerdere door Opdrachtnemer voorgedragen gelijkwaardige alternatieven.

- 8.4.3 Indien Opdrachtnemer het gebruik van software adviseert, dan wel nodig acht in de uitvoering van deze overeenkomst, omvat het ter zake advies de reikwijdte van het mogelijke gebruik; de beperkingen in gebruik en de gevolgen van deze beperkingen voor Opdrachtgever in het project en daarna; het risico van vendor lock in; (het ontbreken van) gelijkwaardige alternatieven; en een schriftelijk gedetailleerde onderbouwing waarmee een zakelijke afweging door Opdrachtgever mogelijk wordt gemaakt voor de uitvoering van de Nadere overeenkomst tot een ter zake realistische doch genoegzame life cycle.

Gebruik van zaken van Partijen

- 8.5 Opdrachtnemer kan in het kader van de uitvoering van deze Nadere overeenkomst gebruik maken van zaken die eigendom zijn van Opdrachtgever, waaronder begrepen: materialen en onderdelen, modellen, specificaties, tekeningen, software en informatiedragers, en die voor dat doel aan Opdrachtnemer in bruikleen worden gegeven. Aan deze bruikleen kunnen voorwaarden worden verbonden.
- 8.6 Zolang de Opdrachtnemer zaken van Opdrachtgever onder zich houdt, is het risico van beschadiging, tenietgaan of diefstal voor rekening van Opdrachtnemer.
- 8.7 Zolang de Opdrachtnemer de zaken van Opdrachtgever onder zich houdt, is hij gehouden de betreffende zaken op te slaan als herkenbaar eigendom van Opdrachtgever.
- 8.8 De eigendom van informatiedragers, die Opdrachtnemer aan Opdrachtgever beschikbaar stelt, blijft berusten bij Opdrachtnemer, tenzij op basis van de Nadere overeenkomst de Opdrachtnemer verplicht is zijn informatiedragers door bezitsverschaffing aan Opdrachtgever in eigendom over te dragen.

Projectgronden voor beëindiging

- 8.9 In aanvulling op artikel 30 ARBIT-2022 ("Ontbinding en opzegging") geldt het volgende:
- 8.9.1 Het onderhavige project kent diverse momenten waarop tot voortzetten of stoppen kan worden besloten, waarbij Partijen over en weer niet gehouden zijn tot schadevergoeding als gevolg van de keuze op die momenten om te stoppen. Stoppen in de zin van dit artikel impliceert het met wederzijds goedvinden beëindigen van de Nadere overeenkomst en alle daarop voortbouwende overeenkomsten, met dien verstande dat wat verschuldigd is wordt afgerekend en wat vooraf c.q. onverschuldigd is betaald wordt terugbetaald.
- 8.9.2 Beëindiging in de zin van dit artikel laat onverlet de uit te voeren acties in het kader van de ontmanteling van het project, waartoe beide Partijen zich verplichten. De Partij die op grond van dit artikel de Nadere overeenkomst eenzijdig wenst te beëindigen, draagt in beginsel de kosten die de andere Partij maakt in het kader van de ontmanteling, voor zover deze kosten gerechtvaardigd en in redelijkheid zijn gemaakt en niet (gedeeltelijk) ongedaan kunnen worden gemaakt, een en ander met in acht name van hetgeen is bepaald in artikel 30 ARBIT 2022. Bij wederzijds goedvinden dragen beide Partijen de eigen kosten in het kader van de ontmanteling. Wederzijds goedvinden wordt niet uit de feiten of het verloop herleidt, maar vergt te allen tijde de uitdrukkelijke vermelding van wederzijds goedvinden bij het besluit tot beëindigen, ongeacht welke Partij dit besluit neemt of aan de ander meedeelt. De ontmanteling is uitgewerkt in Bijlage 7 (Exitregeling) en wordt in voorkomend geval uitgevoerd.
- 8.9.3 Opdrachtgever kan bezwaar maken tegen de samenstelling van het Team, de inzet van een specifiek teamlid, dan wel de vervanging van teamleden. In voorkomend geval treden Opdrachtgever en Opdrachtnemer in overleg. Komen Partijen niet binnen de geldende lengte van één Sprint na het bericht van bezwaar tot overeenstemming in dezen, dan levert dat voor beide Partijen een projectgrond op om de Nadere overeenkomst te beëindigen.
- 8.9.4 Partijen kunnen beide bezwaar maken tegen de keuze van de andere Partij voor vervulling van de rol van Scrum Master, dan wel zijn vervanging. In voorkomend geval treden Opdrachtgever en Opdrachtnemer in overleg. Komen Partijen niet binnen de geldende lengte van één Sprint na het bericht van bezwaar tot overeenstemming in dezen, dan levert dat voor beide Partijen een projectgrond op om de Nadere overeenkomst te beëindigen.

- 8.9.5 Opdrachtgever kan per Sprint besluiten de Nadere overeenkomst te beëindigen, als ze verdere ontwikkeling op de huidige wijze en/of in de huidige samenstelling om haar moverende reden niet zinvol acht. Een tekortkoming van de Prestatie van Opdrachtnemer, zoals onder meer kan blijken uit een ernstige, meervoudige of zich herhalende tekortkoming in de realisatie van overeengekomen Dienstenniveaus, kan hiertoe aanleiding geven.
- 8.9.6 Opdrachtnemer kan per ieder in de productieomgeving van Opdrachtgever succesvol gemigreerd en geïmplementeerd deel software besluiten de verdere ontwikkeling te staken als ze verdere ontwikkeling om haar moverende reden niet zinvol acht.
- 8.9.7 **<OPTIONEEL>**: Opdrachtgever kan besluiten de Nadere overeenkomst te beëindigen, indien blijkt dat Opdrachtnemer de informatiebeveiliging, risicobeheersing en conformiteit van de Prestatie aan toepasselijke wet- en regelgeving (waaronder de AVG) gedurende de uitvoering van de opdracht niet conform de uitwerking in Bijlage x (informatiebeveiliging, risicobeheersing en compliance) van deze Nadere overeenkomst borgt.>

Geheimhouding

- 8.9.8 Onder geheimhouding als bepaald in artikel 17 van de Arbit-2022 valt geen informatie over (de voortgang van) de Opdracht die Opdrachtgever dient aan te leveren voor het Rijks ICT-dashboard.

Aansprakelijkheid

- 8.10 Artikel 18 lid 1 tot en met 3 ARBIT 2022 moet als volgt worden gelezen:
- 18.1. Onverminderd het bepaalde in dit artikel en artikel 8, gebruikt de Opdrachtnemer de door de Opdrachtgever verstrekte, en de op basis daarvan in opdracht van de Opdrachtgever gegenereerde, gegevens uitsluitend voor het verrichten van de Prestatie en slechts voor zover dit gebruik noodzakelijk en proportioneel is voor deze Prestatie, tenzij er sprake is van andersluidende wettelijke voorschriften of door de Opdrachtgever rechtmatige verstrekte instructies.
- 18.2. Voor zover de Opdrachtnemer, als verwerker, in het kader van deze Nadere overeenkomst persoonsgegevens verwerkt ten behoeve van de Opdrachtgever, die de verwerkingsverantwoordelijke is, houdt hij zich aan de geldende wet- en regelgeving op het terrein van het beschermen van persoonsgegevens. De Opdrachtnemer verwerkt persoonsgegevens in voorkomend geval uitsluitend in opdracht en op basis van schriftelijke instructies van de Opdrachtgever, als verwerkingsverantwoordelijke, tenzij er sprake is van andersluidende wettelijke voorschriften.
- 18.3. Partijen regelen de verwerking van persoonsgegevens door de Opdrachtnemer ten behoeve van de Opdrachtgever bij een separate Verwerkingsovereenkomst.
- 8.11 Artikel 26.4 ARBIT 2022 onder d wordt als volgt aangepast:
"in geval van aanspraken op schadevergoeding door derden ten gevolge van de door Opdrachtnemer als verwerker, of een door de Opdrachtnemer rechtmatig ingeschakelde subverwerker buiten of in strijd handelt met de wet- en regelgeving op het terrein van de bescherming van persoonsgegevens, dan wel ten gevolge van de door Opdrachtnemer, als verwerker, onderscheidenlijk de door hem rechtmatig ingeschakelde subverwerker buiten of in strijd handelt met de door de Opdrachtgever, als verwerkingsverantwoordelijke, gegeven rechtmatige instructies. Onder schade wordt hier mede begrepen een door de toezichthoudende autoriteit opgelegde boete.
- 8.12 Op deze Nadere overeenkomst zijn uitsluitend van toepassing, de voorwaarden van de Raamovereenkomst [titel], met kenmerk [kenmerk], d.d. [datum].

AI

- 8.13 Indien de Prestatie mede de levering of realisatie omvat van een AI-systeem of Opdrachtnemer een AI-systeem inzet met een hoog risico voor de gezondheid en veiligheid of de grondrechten van personen, dan maken Partijen hierover afspraken in de Nadere overeenkomst

- 8.14 Indien de Prestatie mede de levering of realisatie omvat van een AI-systeem of Opdrachtnemer een AI-systeem inzet, dan maken Partijen hierover afspraken in Bijlage 6 – AI (gebruik door Opdrachtnemer). Bijlage 6 vormt de opdrachtspecifieke invulling van de AI-module (Bijlage 8 bij ARBIT-2022) en van de AI-bijlage bij de Raamovereenkomst. Opdrachtgever behoudt zich het recht voor om deze module gedurende de looptijd van de Raamovereenkomst te wijzigen.
- 8.15 Indien Opdrachtnemer van een AI-systeem gebruik maakt bij de uitvoering van de werkzaamheden voor Opdrachtgever, dan dient Opdrachtnemer voorafgaand uitdrukkelijk de schriftelijke toestemming van Opdrachtgever te verkrijgen hiervoor. Toestemming wordt pas gegeven als het AI-systeem voldoet aan de toepasselijke wet- en regelgeving, waaronder de AI-verordening. Artikel 8.10 is in dat geval onverminderd van toepassing. Opdrachtnemer is en blijft verantwoordelijk voor de naleving van Bijlage 6, ook indien het AI-systeem geheel of gedeeltelijk door een derde wordt geleverd of geëxploiteerd.

<OPTIONEEL> ABRO

- 8.16 Op de Nadere overeenkomst en de uitvoering daarvan zijn de Algemene Beveiligingseisen voor Rijksoverheidsopdrachten 2026 (ABRO) van toepassing, in het bijzonder de in de ABRO vermelde eisen die gelden voor de in sub 1 van dit artikellid genoemde hoofdstukken en in sub 2 van dit artikellid genoemde rubriceringen en/of categorie van een of meerdere Te Beschermen Belangen. De toepasselijke eisen (inclusief hierin vermelde bijlagen) zijn bijzondere uitvoeringsvoorwaarden.
- 8.16.1 De volgende hoofdstukken van de ABRO 2026 zijn op deze Nadere Overeenkomst van toepassing: **1. Besturing en organisatie / 2. Personeel / 3. Fysiek / 4. Cyber / 5. Cloud**
- 8.16.2 Aan de Nadere Overeenkomst als geheel is de volgende rubricering en/of categorie van een Te Beschermen Belang (TBB) toekend:
- TBB-1 / Staatsgeheim ZEER GEHEIM OF TBB-2 / Staatsgeheim GEHEIM OF TBB-3 / Staatsgeheim CONFIDENTIEEL OF TBB-4 / DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK
- De volgende rubricering/ TBB-categorie geldt met betrekking tot de daarbij genoemde onderdelen van de Nadere Overeenkomst:
- TBB-1 / Staatsgeheim ZEER GEHEIM : [...]
- TBB-2 / Staatsgeheim GEHEIM : [...]
- TBB-3 / Staatsgeheim CONFIDENTIEEL : [...]
- TBB-4 / DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK : [...]
- 8.16.3 Het door Opdrachtnemer (of door Opdrachtnemer ingeschakelde onderaannemers/ derden) niet, niet meer of niet meer volledig voldoen aan alle toepasselijke ABRO-eisen geeft Opdrachtgever eenzijdig het recht de Nadere overeenkomst met onmiddellijke ingang voortijdig te beëindigen. Opdrachtnemer heeft hierbij geen recht op schadevergoeding. Beëindiging van de Nadere overeenkomst ontslaat Opdrachtnemer niet van verplichtingen daaruit die naar hun aard doorlopen.
- 8.16.4 Het kan voorkomen dat (eventueel op aanwijzing van NBIV) naar aanleiding van een gewijzigd dreigingsbeeld of een beveiligingsincident het beveiligingsniveau tijdens de uitvoering van het contract moet worden bijgesteld en nadere beveiligingsmaatregelen moeten worden geïmplementeerd. Over de eventuele gevolgen daarvan worden in nader overleg tussen Opdrachtnemer, Opdrachtgever en NBIV afspraken gemaakt.

<OPTIONEEL> bepalingen SAFe

8.17.1 Opdrachtnemer rapporteert per Program Increment over:

- voortgang PI Objectives;
- flow-metingen;
- afhankelijkheden;
- risico's;
- status van technische schuld;
- status van de architectuur-runway.

8.17.2 Afhankelijkheden worden centraal beheerd in een ART-overzicht. Opdrachtnemer rapporteert hierover periodiek.

Aldus overeengekomen en ondertekend in tweevoud door:

[Plaats], [datum]

[Plaats], [datum]

De Minister/Staatssecretaris van [naam ministerie/ [naam Opdrachtnemer]
portefeuille waar budgethouder/Deelnemer onder valt],
namens deze en in opdracht van [naam en functienaam
rechtsgeldig bevoegde functionaris van het betreffende
dienstonderdeel van budgethouder]:

[naam]
[functie]

[naam]
[functie]

Bijlage 1 Begrippen en rollen

Begrip	Omschrijving
Agile	Methode van software ontwikkelen dat voldoet aan het Agile Manifesto: Mensen en hun onderlinge interactie boven processen en hulpmiddelen; Werkende software, boven allesomvattende documentatie; Samenwerking met de klant, boven contractonderhandelingen; Inspelen op verandering, boven het volgen van een plan.
Applicatiebeheer	Op basis van wensen van de gebruikers of foutmeldingen bijbouwen/programmeren/repareren van (onder)delen van een maatwerkapplicatie (naar: ASL/ITIL).
Artefact	Product/resultaat dat voortkomt uit de activiteiten van het Ontwikkelteam.
(Sprint/Product) Backlog	Werklijst van te ontwikkelen items/functionaliteiten/user stories. Deze lijst is tevens een prioriteitenlijst.
Beheer	Zie: Applicatiebeheer, Functioneel beheer & Technische beheer.
Conciërge Services	Ter beschikking stellen van kanalen om desgevraagd informatie te krijgen over een bepaald onderwerp of product. Deze service wordt verleend via telefoon, email, online functionaliteiten (en in uitzonderingsgevallen op papier). Tenzij te dien aanzien anders is overeengekomen, voeren de medewerkers van Opdrachtnemer in dit verband geen feitelijke werkzaamheden uit, anders dan het verzorgen van de gevraagde informatie, al dan niet verrijkt met kennis en/of advies.
Continuous Exploration	Het proces van afstemming op wat moet worden gebouwd. Van een idee via analyse en onderzoek tot een Minimum Viable Product (MVP) of beschrijving anderszins gereed voor opname op de Backlog.
Continuous Deployment	Het proces om de wijzigingen van de test-omgeving in de productie-omgeving te implementeren.
Continuous Integration	Het proces om een gebouwd en getest deel software in een volledig systeem of oplossing te brengen (kwaliteit, versiebeheer, end-to-end testen, ca.) in een test-omgeving.
Definition of Done	Concrete omschrijving wanneer een user story c.q. (deel-)Prestatie 'af' ofwel gereed is.
DevOps	Een samentrekking van "development" en "operations". Het heeft tot doel softwareontwikkeling (Dev) en softwareoperaties (Ops) samen te brengen. Operations is breder dan enkel 'technisch beheer' en gaat ook over integratie, uitrollen en infrastructuurmanagement.
DevOps-team	Het team deskundigen dat de Continuous Delivery Pipeline uitvoert, vanaf de adaptie van nieuwe ideeën tot en met het in productie brengen en beheren van aan eindgebruikers ter beschikking gestelde software in de productieomgeving.
Dienstenniveau	Het door Partijen overeengekomen niveau met betrekking tot de Prestatie. Dienstenniveaus kunnen worden geoperationaliseerd in een of meerdere (kritische) prestatie indicator(en), met een eigen

meetperiode, wijze van meten en norm. Ze geven inzicht het verloop van de Prestatie(s) en mogelijk aanleiding tot bijsturing c.q. verbetering.

Epic	Een aantal samenhangende User stories.
Functioneel Beheer	Het ten behoeve van de gebruikersorganisatie beheren van de functionaliteiten van een (standaard-) applicatie (naar: BiSL). Vaak worden in de praktijk werkzaamheden van de functioneel beheerder (ook) door de applicatiebeheerder uitgevoerd.
Functionele eisen	Gewenst gedrag van het systeem (<i>tegenover niet functionele eisen: kwaliteitseis waaraan het systeem moet voldoen</i>).
Goedkeuring	Schriftelijke aan Opdrachtnemer gerichte mededeling waarin Opdrachtgever verklaart geen bezwaar te hebben tegen de Tussenresultaten. Tussenresultaten worden Opgeleverd voor Goedkeuring. Goedkeuring door Opdrachtgever houdt geen Acceptatie in van de Tussenresultaten.
Impediments	Alles wat het Ontwikkelteam vertraagt en op de lijst van Impediments staat die door de Scrum master actief wordt beheerd, beheerst en behandeld. De Scrum master prioriteert de impediments op deze lijst. Impediments die zijn opgelost gaan van de lijst af en nieuwe Impediments kunnen in de lijst worden opgenomen.
Migratie	Het geheel aan handelingen en maatregelen nodig om een bestaand systeem of applicatie over te zetten in een nieuwe versie of koppeling met (een nieuwe versie van) nieuwe software
Niet Functionele eisen	Kwaliteitseis waaraan het systeem moet voldoen (<i>tegenover functionele eisen: gewenst gedrag van het systeem</i>).
Ontwikkelteam	<p>Het Ontwikkelteam of DevOpsteam bestaat uit deskundigen dat de Artefacts maakt waaronder het schrijven/testen van softwarecode, scripts en eventuele documentatie.</p> <p>Opdrachtnemer organiseert het Ontwikkelteam / de Ontwikkelteams <OPTIONEEL: het DevOps-team / de DevOps-teams> (hierna: Team / de Teams), het ontwikkelproces <OPTIONEEL: het DevOps-proces> en de kwaliteit van de daaruit komende software en draagt daarvoor de verantwoordelijkheid.</p> <p><OPTIONEEL Opdrachtnemer borgt dat het Team voorafgaand aan de werkzaamheden een beschrijving in de vorm van een Way of Work-document (Wow-document) oplevert aan Opdrachtgever, waarin staat vermeld hoe het DevOps-team gaat werken en hoe het Team borgt dat aan de kaders wordt voldaan.</p> <p><OPTIONEEL indien in het Team ook medewerkers van Opdrachtgever zitten> Aan het Team nemen ook medewerkers van Opdrachtgever deel, zoals tussen Partijen wordt overeengekomen. Opdrachtgever garandeert dat de betreffende medewerkers voor de overeengekomen periode en uren per week daadwerkelijk en onbelast beschikbaar zijn voor het Team.</p> <p>Opdrachtnemer heeft de zeggenschap over de aan het Team toegevoegde medewerkers van Opdrachtgever voor de duur van hun deelname aan het Team en de daarbij toegezegde c.q. bepaalde inzet van <aantal uur> (per week).</p>

Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de sturing, effectiviteit en kwaliteit van het Team.

In **Bijlage 6** staat de samenstelling van het Team vermeld, alsmede eventuele daarbij geldende bijzonderheden.

Onverlet de in Bijlage 6 genoemde personen en het in artikel 13.2 ("Vervanging personen") gestelde, kan Opdrachtnemer in een Sprint ten aanzien van specifiek daarin benodigde kennis, onderdelen, aspecten, functionaliteiten ad hoc personen toevoegen of vervangen zonder voorafgaande toestemming van Opdrachtgever, mits dit de werking en het proces in het Team niet verstoort en de duur van de betreffende Sprint niet overstijgt. Vervanging of toevoeging in de zin van dit lid heeft geen gevolgen voor Opdrachtgever qua prijs en/of kosten. Opdrachtnemer maakt hiervan in voorkomend geval zo vroeg als mogelijk, doch altijd vooraf melding richting Opdrachtgever onder opgave van redenen. Voor zover niet in de Voorfase in plannen, aanpak of projectbeschrijvingen anderszins reeds is voorzien of anderszins melding van is gemaakt, kan onverminderd lid 5 in uitzonderlijke gevallen sprake zijn van noodzakelijk langdurig opschalen van de teambezetting, dan wel het inzetten van een of meer extra Teams. Partijen treden hieromtrent met elkaar in overleg en komen zulks schriftelijk als wijziging op deze Nadere overeenkomst overeen.

Gegeven het uitgangspunt in de opzet van deze opdracht van het inspelen op veranderingen kwalificeert het op-/afschalen van (de bezetting van) Team(s) niet als wezenlijke wijziging van de opdracht.

Product Backlog

Zie Backlog

Product Owner

Beheerder van de Backlog. Hij stelt daarin de prioriteiten op basis van het klantbelang dat hij vertegenwoordigt. Hij monitort de voortgang en creëert een visie op het te bouwen product, een en ander conform Bijlage 2.

<OPTIONEEL>: Er kunnen meerdere Product Owners worden benoemd voor specifieke delen van het beoogde systeem. In voorkomend geval worden deze delen concreet bepaald en de onderlinge afstemming, samenloop en afhankelijkheden zijn de verantwoordelijkheid van Opdrachtgever.>

De Product Owner is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het bepalen van prioriteiten op de Product Backlog en gedurende het project voor ook alle revisies van de Product Back Log, het herprioriteren van Product Back Log items en accorderen van de in samenwerking met Opdrachtnemer opgestelde Definition of Done.

De Product Owner neemt voor Opdrachtgever deel aan diverse overleggen rond planning en toetsing zoals uitgewerkt in Bijlage 2.

De Product Owner beantwoordt de uit het Team aan hem/haar geadresseerde vragen. Deze beantwoording geschiedt zo spoedig als mogelijk.

De Product Owner accordeert de door het Team aan het begin van iedere Sprint opgestelde Sprint Backlog, waarmee de inhoud van de Prestatie voor die Sprint vaststaat en geldt als tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer overeengekomen. Het akkoord betreft enkel de vaststelling en impliceert geen instemming met de gevolgen voor algemene productiviteit of KPI's anderszins over Sprints heen of verantwoordelijkheid van de Product Owner voor de inhoud van de Sprint Backlog.

De Product Owner vertegenwoordigt Opdrachtgever en maakt formeel geen onderdeel uit van het Ontwikkelteam.

Program Increment (PI)	[Aantal] weken planningsperiode waarbinnen resultaten geleverd worden.
Projectdocument	Een plan van aanpak waarin belangrijke onderdelen en aspecten van het Project worden beschreven zoals omschreven in artikel 2.2., althans een schematische weergave van verschillende documenten en hun afhankelijkheden.
Project Start Architectuur	Beschrijving van de bestaande situatie/architectuur/vertrekpunt voor het project c.q. de software ontwikkeling.
Product Visie	(De weg/wijze naar de) Te bereiken doelen van/met het beoogde systeem.
Realisatiefase	De fase waarin het Ontwikkelteam in Sprints ontwikkelt, oplevert en eventueel onderhoud pleegt.
Release On Demand	De mogelijkheid voor Opdrachtgever om te bepalen of een nieuwe set aan functionaliteiten in één keer aan eindgebruikers beschikbaar wordt gesteld, dan wel gespreid over de tijd in (gekozen) delen.
Retrospective	Terugblik aan het einde van een Sprint, waarin het Ontwikkelteam reflecteert op de processen en werkwijze binnen het team en de onderlinge relaties, met als doel te kijken hoe deze verbeterd kunnen worden.
SAFe	Scaled Agile Framework. Een raamwerk om met meerdere (agile) teams en invoerstromen aan een resultaat te werken. Zie o.a. Framework - Scaled Agile Framework
Scrum	Agile methode van software ontwikkeling.
Scrummaster <i>(of vergelijkbare functie in andere systematiek 'by any other name')</i>	<p>De gecertificeerde Scrum Master ondersteunt de Product Owner en het team.</p> <p>De Scrum Master zorgt dat de afgesproken methode en processen worden gevolgd, organiseert/geeft eventuele trainingen en regelt alle overlegvormen in het ontwikkelproces. De Scrum Master is niet verantwoordelijk voor de resultaten van het Team.</p> <p>De Scrum Master ondersteunt de Product Owner in het onderhouden van de Product Backlog en faciliteert het overleg tussen de Product Owner en het Team.</p>
Software Architecture Beschrijving	Beschrijving van de beoogde situatie / architectuur.
Sprint	Tijdsduur c.q. tijdsblok in de Realisatiefase waarin werkende software wordt opgeleverd (meestal 2 tot 4 weken).
Sprint review	De Sprint Review is een sessie aan het einde van een Sprint die is bedoeld om te kijken welk werk van de Product Backlog de afgelopen Sprint is opgeleverd en wordt geaccepteerd of niet. Het Team presenteert het werk aan de belanghebbenden.

Storypoint	Een meeteenheid die een beeld geeft van de omvang van een User Story.
Team	Zie Ontwikkelteam of DevOps-team, afhankelijk van de werkwijze bij Opdrachtgever.
Technisch Beheer	Verantwoordelijk voor de infrastructuur waarin de software/applicatie opereert, dus verantwoordelijk voor de software/applicatie zelf. Dit is hoofdzakelijk aan de orde bij on-premise applicaties. Bij een SaaS-applicatie is de leverancier/Opdrachtnemer al de technisch beheerder.
Transitie	Het geheel aan handelingen en maatregelen nodig om bestaande programmatuur c.q. systeem over te zetten naar een nieuwe technische omgeving.
Tussenresultaat	Elk deel van de prestatie dat gedurende of aan het einde van een Sprint in het kader van de opdracht wordt bereikt.
User Story	Een volledige beschrijving van de eisen en wensen van een Tussenresultaat waaronder de functionele acceptatiecriteria, beschreven vanuit het oogpunt van de eindgebruiker.
Velocity	Eenheid van productie c.q. opgeleverde resultaten afgezet tegen de daaraan bestede tijd.
Voorfase	Vorbereidingsfase waarin Opdrachtgever en Opdrachtnemer toewerken naar het door Opdrachtgever te accepteren en door Opdrachtnemer te aanvaarden beginpunt waarop de Realisatiefase kan worden gestart.
Way of Work	Een beschrijving of raamwerk van de manier van (Agile) werken van een Team in de organisatie van Opdrachtgever.

Bijlage 2 Dienstenbeschrijving

Invullen op basis van de Aanvraag en de hierin geformuleerde scope, Programma van Eisen, planning et cetera.

<OPTIONEEL>: Way of work bij Opdrachtgever>

<OPTIONEEL>: Informatiebeveiliging, risicobeheersing en compliance>

<OPTIONEEL>: Dossier Afspraken en Procedures>

Bijlage 3 Dienstenniveaus

Bijlage dient te worden ingevuld op basis van de offerteaanvraag, het Programma van Eisen en de overeengekomen planning. Voor de formulering en meting van dienstenniveaus wordt aangesloten bij de uitgangspunten van NPR 5333, zodat prestaties van Agile softwareontwikkeling en onderhoud objectief, transparant en output-gebaseerd worden vastgelegd en beoordeeld.

<voorbeeld>

- Scope van de opdracht → welke diensten vallen onder de overeenkomst.
- Programma van Eisen (PvE) → functionele en niet-functionele eisen die vertaald worden naar meetbare dienstenniveaus.
- Offerte en contractafspraken → de beloofde prestaties en condities.
- Planning en fasering → wanneer bepaalde dienstenniveaus gelden (bijvoorbeeld tijdens migratie vs. productie).
- Meetbare KPI's → beschikbaarheid, responstijd, doorlooptijd, hersteltermijnen, capaciteit.
- Afwijkingen en rapportage → hoe afwijkingen worden geregistreerd, gerapporteerd en geadresseerd.
- Escalatie en sancties → wat gebeurt er bij structurele overschrijding van dienstenniveaus.

Bijlage 4 – Projectdocument

Optionele bijlagen

Product Visie
Projectplan Realisatiefase
Project Start Architectuur
Definition of Done
Migratieplan
Implementatie-/beheerplan

Bijlage 5 – Acceptatieprocedure

Artikel 1 Oplevering en acceptatie

- 1.1 Resultaten van Sprints worden altijd opgeleverd in de vorm van zowel de objectcode als de broncode alsmede alle documentatie en eventuele andere Artefacts.
- 1.2 Opgeleverde software wordt geaccepteerd als het:
  - a. voldoet aan alle meest recente vastgestelde geautomatiseerde en handmatige acceptatie tests, zoals gedefinieerd vooraf de meest recente iteratie;
  - b. voldoet aan alle voorgaand uitgevoerde geautomatiseerde en handmatige acceptatie tests, om regressie uit te sluiten;
  - c. voldoet aan de geldende Definition of Done;
  - d. voldoet aan de vooraf aan de iteratie vastgestelde eigenschappen.
- 1.3 **<OPTIONEEL>**: In afwijking van artikel 59 ARBIT: acceptatietests zijn onderdeel van het Master Test Plan /OF: de overeengekomen Continuous Delivery Pipeline>. Dit is een dynamisch document en wordt uitgebreid c.q. geactualiseerd per Sprint, waarbij de acceptatietest opnieuw wordt herijkt, gevalideerd en waar nodig aangepast aan de specifieke kenmerken van de betreffende Sprint en de werking van het geheel van tot dusver opgeleverde software.>
- 1.4 Acceptatietests worden gezamenlijk vormgegeven door zowel Opdrachtgever en Opdrachtnemer, inclusief nader aan te wijzen toekomstige gebruikers van het systeem.
- 1.5 **<OPTIONEEL>**: indien geen DevOps> Opdrachtgever heeft, nadat haar het definitieve resultaat uit een Sprint is aangeboden, een evaluatieperiode van 10 werkdagen om zich ervan te vergewissen dat het zonder gebreken is.>
- 1.6 **<OPTIONEEL>**: Alle gebreken of non-conformiteit die Opdrachtgever in de Sprint review schriftelijk aan Opdrachtnemer meldt, worden met prioriteit opgenomen in de Backlog en worden zo spoedig als mogelijk door Opdrachtnemer gecorrigeerd, in ieder geval binnen de geldende lengte van een Sprint. Opdrachtgever heeft, nadat haar het gecorrigeerde resultaat is aangeboden, een verificatie van 10 werkdagen om zich ervan te vergewissen dat de in de Sprint review opgekomen en met Opdrachtnemer gecommuniceerd gebreken zijn verholpen.>
- 1.7 Acceptatie van voltooide werkzaamheden betekent niet dat u hoeft te wachten met de planning of start van de volgende Sprint.
- 1.8 **<OPTIONEEL>**: Het herstellen van gebreken in de zin van dit artikel telt niet mee als productiviteit van het Team en leidt niet tot kosten voor Opdrachtgever. Ingezette capaciteit van het Team voor het herstel van gebreken wordt in mindering gebracht op de prijs van de Sprint waarin die capaciteit aan het Team is onttrokken.>
- 1.9 Nadere invulling van de acceptatietest en het acceptatieproces wordt overeengekomen in Bijlage 7 Dossier Afspraken en Procedures.

<OPTIONEEL>: indien DevOps: Beheer

- 1.10 De inhoud van de artikelen 68 t/m 84 ARBIT moeten worden gelezen in de geest van DevOps en met name worden gelezen in de organisatie van het voortbrengingsproces als omschreven in Bijlage 4 Dossier afspraken en procedures, waarin het onderscheid tussen ontwikkeling en onderhoud als zodanig is opgeheven.
- 1.11 In afwijking op 71.1 ARBIT worden alle werkzaamheden uitgevoerd op de locatie waar de DevOps-teams werkzaam zijn.
- 1.12 <Artikel 77 ARBIT is niet van toepassing.>
- 1.13 <Na de laatste Sprint> OF <Na <aantal> Sprints> vindt <binnen x aantal dagen> Oplevering plaats en verklaart Opdrachtgever of de Prestatie wordt geaccepteerd.

Bijlage 6 – Dossier Financiële Afspraken

Het Dossier Financiële Afspraken wordt op basis van het prijzenblad vormgegeven door zowel Opdrachtgever en Opdrachtnemer.

Onderstaande is een generiek voorbeeld

- 1. Betalingsvoorwaarden**
  - Termijnen (bijv. 30 dagen na factuurdatum).
  - Voorschotten of deelbetalingen per fase/sprint.
  - Facturatiecyclus (maandelijks, per sprint, per oplevering).
- 2. Indexatie en prijsaanpassing**
  - Afspraken over jaarlijkse indexatie (bijv. CBS-index).
  - Voorwaarden voor prijsaanpassing bij gewijzigde scope of wetgeving.
- 3. Verrekening en meerwerk**
  - Procedure voor het aanvragen en goedkeuren van meerwerk.
  - Tarieven voor aanvullende werkzaamheden buiten scope.
  - Hoe verrekening plaatsvindt (bijv. via change requests).
- 4. Boetes en incentives**
  - Eventuele boetes bij overschrijding van dienstenniveaus (SLA).
  - Incentives bij het behalen van hogere kwaliteitsniveaus of vroegtijdige oplevering.
- 5. Kostenstructuur en specificatie**
  - Onderscheid tussen vaste kosten, variabele kosten en eenmalige kosten.
  - Specificatie van licenties, hardware, cloud-diensten, onderhoud.
- 6. Rapportage en transparantie**
  - Hoe financiële voortgang wordt gerapporteerd (bijv. dashboard, kwartaalrapport).
  - Relatie met het Rijks ICT-dashboard indien van toepassing.
- 7. Escalatie en geschillen**
  - Procedure bij betwisting van facturen.
  - Escalatiepad en verwijzing naar ARBIT-artikelen over financiële geschillen.
- 8. Koppeling met andere bijlagen**
  - Verwijzing naar Bijlage 3 (Dienstenbeschrijving) → proces voor wijziging van financiële afspraken.
  - Verwijzing naar Bijlage 4 (Dienstenniveaus) → koppeling tussen prestaties en betalingen.
  - Verwijzing naar Bijlage 6 (Acceptatieprocedure) → betaling pas na acceptatie.

Bijlage 7 – Exitregeling (ontmanteling)

[voor aanvang van de Realisatiefase qua inhoud bepalen en definitief overeen te komen]

Deze bijlage betreft de ontmanteling van het project als gevolg van het teniet gaan c.q. eindigen van de Overeenkomst. Het is het geheel aan acties die nodig zijn om;

- het (ontwikkel/DevOps)team te ontmantelen;
- de door Opdrachtnemer bijgewerkte projectadministratie over te dragen;
- resterende activiteiten die nog nodig zijn om het gekozen eindpunt te bereiken;
- overdracht van voorzieningen en eventueel contracten.

Bij ontmanteling wordt alles dat nog onder verantwoordelijkheid van Opdrachtnemer valt en eigendom is van Opdrachtgever overgedragen aan Opdrachtgever. De ontmanteling kent een (maximale) duur van __[duur]__ maanden.

B9.1 Ontmanteling van het team

De ontmanteling van het Team betreft enkel de ontwikkelaars van Opdrachtnemer.

1. Opdrachtgever wijst een werknemer van Opdrachtgever aan die de verantwoordelijk is voor de ontmanteling.
2. Opdrachtnemer wijst een werknemer van Opdrachtnemer aan die de verantwoordelijk is voor de ontmanteling aan Opdrachtnemer-zijde. Zonder deze specifiek aanwijzing is dit de projectmanager van Opdrachtnemer.
3. Iedere Opdrachtnemer ontwikkelaar wijst openstaande [JIRA of ..] issues toe aan de persoon die verantwoordelijk is voor de ontmanteling. (Assign issue)
4. Iedere Opdrachtnemer ontwikkelaar brengt eventuele lokale git code, tests en documentatie naar de centrale feature branche waar hij/zij nog mee bezig was of naar de development branche, als er geen feature branche is. Dit onder de voorwaarde dat alle unittesten slagen voor de lokale code.
5. Iedere Opdrachtnemer teamlid levert zijn of haar toegangspasje in.
6. De hierboven bedoelde medewerker van Opdrachtgever bevestigt aan Opdrachtnemer wanneer alle code, tests en documentatie aanwezig is en benaderbaar in de Opdrachtgever ontwikkelomgeving.

B9.2 De ontmanteling van de projectadministratie

1. De scrum master eindigt de Iteratie in [JIRA of ...].
2. De projectmanager van Opdrachtnemer bevriest de lijst van user stories, epics en issues die nog openstaan in een pdf. Deze wordt op [Confluence of ..] geplaatst. Opdrachtgever kan deze dan verder ontwikkelen.
3. De projectmanager van Opdrachtnemer plaatst alle laatste test- en kwaliteitsrapportages (unittestrappages, regressietestrappages, performancetestrappages, securitytest-rapportages, [SonarQube of..] rapportage, etc.) in pdf-vorm op [Confluence of ..].
4. De projectmanager van Opdrachtnemer voert een evaluatie uit (lessons learned) van het gehele project en deelt het resultaat met Opdrachtgever.
5. De projectmanager van Opdrachtnemer geeft een overzicht van de nog openstaande rekeningen en de vervolgstappen ten aanzien van de meting en berekening van de pain en gain.
6. De projectmanager van Opdrachtnemer verzamelt feedback van Opdrachtgever ten aanzien van de uitvoering van het project en ten aanzien van de individuele resources van Opdrachtnemer.
7. Opdrachtnemer maakt een pdf van de documentatie van de software waar op dat moment aan ontwikkeld wordt op de wiki, om het overdrachtsmoment te markeren.

B9.3 Ontmanteling van interne, externe implementatie en beheer

[In de voorfase opdrachtverstrekking expliciet aangeven of hier activiteiten van Opdrachtnemer worden verwacht.]

Ten aanzien van de overige projecten, is de programma manager van Opdrachtgever verantwoordelijk om deze te ontmantelen. Indien hiervoor activiteiten worden verwacht die geen onderdeel zijn van dit contract zal hiervoor een aparte overeenkomst worden afgesloten.

B9.4 Resterende acties om het gekozen eindpunt te bereiken

1. Indien het gekozen eindpunt een nieuw in productie te nemen deel van de software betreft, kan een apart Concierge Services contract afgesloten worden ter ondersteuning van de doorontwikkeling van de code. Dit zal in een apart contract nader worden gespecificeerd. De overdracht van code vindt namelijk gedurende het hele traject plaats doordat er gezamenlijk in een team wordt gewerkt.
2. Indien het gekozen eindpunt conform de huidige planning is, wordt er geen actie ondernomen om het gekozen eindpunt te bereiken.
3. Decharge van Opdrachtnemer door Opdrachtgever.

B9.5 Overdracht van voorzieningen en eventueel contracten

Er zijn geen voorzieningen of contracten die overgedragen hoeven te worden, alle contracten en voorzieningen zijn al in het bezit van Opdrachtgever.

Boven beschreven ontmanteling zijn bij de in de overeenkomst overeengekomen prijzen inbegrepen en leiden niet tot het over en weer in rekening brengen van kosten voor de in deze bijlage omschreven activiteiten, tenzij dit in deze bijlage uitdrukkelijk is benoemd en concreet is omschreven.

Bijlage 8 – AI (gebruik door Opdrachtnemer)

[Onderstaande tekst betreft een richtinggevende bepalingenstructuur die binnen de Aanvraag door Deelnemer en in samenhang met de inschrijvingen definitief wordt ingevuld en vastgesteld als onderdeel van de Nadere Overeenkomst.]

Deze bijlage bevat de opdrachtspecifieke invulling van de AI-module (Bijlage 8 bij ARBIT-2022) en van de AI-bijlage bij de Raamovereenkomst. Deze bijlage vormt een integraal onderdeel van de Nadere overeenkomst.

Artikel 1 – Reikwijdte en proportionaliteit

1.1 Deze bijlage is uitsluitend van toepassing op AI-gebruik door Opdrachtnemer voor zover dit AI-gebruik een aanpalend belang van Opdrachtgever raakt. Daarvan is sprake wanneer het AI-systeem:

- a. informatie van Opdrachtgever verwerkt, waaronder broncode, testdata, documenten, persoonsgegevens of bedrijfsgevoelige informatie, of
- b. invloed heeft op het eindproduct of de dienstverlening waarvoor Opdrachtgever verantwoordelijk is.

1.2 AI-gebruik dat geen informatie van Opdrachtgever verwerkt en geen invloed heeft op het eindproduct (zoals interne bedrijfsvoering van Opdrachtnemer) valt buiten de reikwijdte van deze bijlage en van de AI-module.

1.3 De AI-module (Bijlage 8 van ARBIT-2022) is van toepassing op AI-gebruik binnen de reikwijdte van lid 1.1.

Waar in de AI-module wordt gesproken over “levering” of “oplevering”, wordt dit in het kader van deze opdracht gelezen als respectievelijk “levering of gebruik” en “voorafgaand aan inzet van het AI-systeem binnen de dienstverlening”.

Artikel 2 – Beschrijving van de door Opdrachtnemer gebruikte AI-systemen

2.1 Opdrachtnemer zet de volgende AI-systemen in bij de uitvoering van de opdracht:

- Naam AI-systeem / model:
- Leverancier / platform:
- Type AI (bijv. generatief, classificatie, code-assist):
- Versie / release:
- Derde-partij componenten:

2.2. Opdrachtnemer verklaart dat deze AI-systemen voldoen aan de toepasselijke wettelijke vereisten, waaronder de AI-verordening, en geschikt zijn voor het beoogde gebruik binnen de opdracht.

Artikel 3 – Beoogd doel van het AI-gebruik

3.1 Het AI-systeem wordt door Opdrachtnemer gebruikt voor de volgende activiteiten binnen de dienstverlening:

- Beschrijving van het doel (bijv. codegeneratie, testautomatisering, analyse, documentatiegeneratie, monitoring)

3.2 AI-gebruik vindt uitsluitend plaats binnen de grenzen van dit beoogde doel.

Artikel 4 – Toepasselijke artikelen van de AI-module

4.1 De volgende artikelen van de AI-module zijn altijd van toepassing op AI-gebruik binnen de opdracht:

- Artikel 8 – Nauwkeurigheid, robuustheid en cyberbeveiliging
- Artikel 10 – Kwaliteitsbeheersysteem
- Artikel 12 – Corrigerende maatregelen

- Artikel 18 – Audit

4.2 De volgende artikelen van de AI-module zijn uitsluitend van toepassing wanneer AI-gebruik informatie van Opdrachtgever verwerkt of invloed heeft op het eindproduct:

- Artikel 2 – Risicobeheersysteem
- Artikel 3 – Data en databeheer
- Artikel 4 – Technische documentatie en gebruiksinstructies
- Artikel 5 – Registratie (logs)
- Artikel 6 – Transparantie
- Artikel 7 – Menselijk toezicht
- Artikel 13 – Uitleg van individuele beslissingen

4.3 Opdrachtnemer specificeert in deze bijlage welke artikelen van toepassing zijn en motiveert waarom bepaalde artikelen niet van toepassing zijn.

Artikel 5 – Verwerking van informatie van Opdrachtgever

5.1 Indien Opdrachtnemer informatie van Opdrachtgever verwerkt in of met een AI-systeem, wordt dit hier gespecificeerd:

- Welke informatie wordt verwerkt;
- Doel van verwerking;
- Wordt informatie gebruikt voor training of verbetering van modellen: Ja/ Nee;
- Wordt informatie gedeeld met derden: Ja/ Nee.

5.2 Informatie van Opdrachtgever mag niet worden gebruikt voor modeltraining, verbetering of finetuning, tenzij Opdrachtgever dit uitdrukkelijk schriftelijk toestaat.

Artikel 6 – Borging van naleving

6.1 Opdrachtnemer beschrijft de maatregelen die worden getroffen om naleving van de AI-module te waarborgen, waaronder:

- risicobeheersing
- transparantie over AI-gebruik
- menselijk toezicht op AI-output
- kwaliteitsborging
- beveiliging en robuustheid
- incidentmeldingen
- maatregelen bij gebruik van AI-systemen van derden

6.2 Indien Opdrachtnemer gebruik maakt van AI-systemen van derden, waarborgt hij dat deze systemen voldoen aan de eisen van de AI-module en de AI-verordening.

Artikel 7 – Menselijk toezicht

7.1 Opdrachtnemer beschrijft hoe menselijk toezicht wordt gewaarborgd, waaronder:

- beoordeling van AI-output door bevoegde medewerkers
- maatregelen tegen "automation bias"
- procedures voor correctie van foutieve AI-output

Artikel 8 – Incidenten en meldplicht

8.1 Opdrachtnemer meldt onverwijld aan Opdrachtgever:

- incidenten waarbij AI-output leidt tot fouten, risico's of schade
- datalekken of ongeautoriseerde toegang tot informatie van Opdrachtgever
- afwijkingen in prestaties van het AI-systeem

Artikel 9 – Bijlagen A t/m H van de AI-module

9.1 De informatie die normaliter in Bijlagen A t/m H van de AI-module wordt opgenomen, is door Opdrachtnemer aangeleverd via de offerteaanvraag en wordt als onderdeel van deze bijlage

beschouwd.

9.2 Deze informatie wordt als volgt opgenomen:

- Bijlage A – Beschrijving AI-systeem
- Bijlage B – Datareeksen
- Bijlage C – Technische documentatie (voor zover relevant)
- Bijlage D – Gebruiksaanwijzingen (voor zover relevant)
- Bijlage E – Transparantiemaatregelen
- Bijlage F – Maatregelen menselijk toezicht
- Bijlage G – Nauwkeurigheidsniveaus
- Bijlage H – Cyberbeveiligingsmaatregelen

Bijlage .. – Verwerkersovereenkomst (indien van toepassing)

Bijlage .. – SAFe-aanvullende bepalingen <optionele bijlage>

1. Deze bijlage bevat aanvullende bepalingen voor toepassing van SAFe 6.0.
2. De bepalingen in deze bijlage prevaleren boven bepalingen in de Nadere overeenkomst indien sprake is van strijdigheid.
3. De ART-structuur, rollen, artefacten, events en rapportages worden uitgevoerd conform de in deze bijlage opgenomen afspraken.
4. Bij beëindiging worden ART-documentatie, PI-historie, architectuur-runway en backlogstructuren volledig overgedragen.